

Wrocław, dn. **02.01.2024r.**

Nr kancelaryjny:
WK.070.1.2023.MS

**Szanowny Pan
Dr Roman Szełemej
Prezydent Wałbrzycha
Lider Aglomeracji Wałbrzyskiej
Z-ca Członka Komitetu
Monitorującego FEDS 2021-2027**

Dotyczy : Odpowiedzi na zapytanie do Regulaminu naboru nr FEDS.09.05-IP.01-057/23

Szanowny Panie,

Odpowiadając na Pańskie pismo z dnia 27 grudnia 2023r. w sprawie Regulaminu naboru FEDS.09.05-IP.01-057/23, zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027 - podrozdziałem 3.4 Równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów przesyłamy nasze wyjaśnienia dotyczące wątpliwości wynikających z dokumentów przedstawionych w tym naborze konkurencyjnym.

Wskazany zapis ze strony 12 Regulaminu, rzeczywiście został błędnie sformułowany i jego korekta nastąpi niezwłocznie w drodze zmiany Regulaminu. Nie było to działanie zamierzone i wynika z błędu przy formułowaniu zapisu w tym punkcie Regulaminu. Wyjaśnienie, że w naborze tym będzie możliwa realizacja działań wynikających z zadań gminy, np. w schroniska dla psów, powinno znaleźć się w oddzielnym zdaniu i nie być wiązana i objęta limitem na działania uzupełniające. Zapis ten nie wynika z kryteriów do tego naboru oraz zapisów Szczegółowego Opisu Priorytetów programu FEDS (SZOP). Pomyłka w zapisach Regulaminu zostanie skorygowana, dziękujemy za zwrócenie nam uwagi.

Natomiast kwestia limitu łącznie do 49% kosztów kwalifikowalnych na działania uzupełniające związane z efektywnością energetyczną i/lub wykorzystania OZE i/lub infrastrukturą drogową nie jest zapisem wynikającym tylko z Regulaminu konkursu ale przede wszystkim wynika z przyjętych kryteriów oceny projektów przez KM w dniu 10-11-2023r. na którym był Pan obecny. Wprowadzenie tego limitu wynikało z pisma Pani Angeli Martinez Sarasola z dnia 8.08.2023r., które zostało przekazane członkom KM wraz z projektem kryteriów dotyczącym tego działania i jest załącznikiem do niniejszego pisma. W trakcie prezentacji kryteriów na KM przedstawiono przyczyny zastosowania tego limitu oraz jego założenia. Całe brzmienie kryterium o które chodzi, to jest: "Zgodność z wymogami programu i rozporządzenia 2021/1056 ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (art.8 ust. 2 lit. i)" zostało wyświetlone na ekranie i przedstawione członkom KM.

Kwestie dotyczące wydatków termomodernizacyjnych były wymienione jako ograniczone limitem w treści kryterium i znane od początku sformułowania jego brzmienia.

Trudno się zgodzić ze stwierdzeniem, że przedstawiciele IZ wskazywali, że elementem uzupełniającym projektu będzie wyłącznie infrastruktura sieciowa oraz drogowa niezbędna dla terenu dla którego przewidziano zmianę funkcji, skoro w wyświetlanej treści kryterium i materiałach przesłanych na spotkanie KM w dniu 25-10-2023 brzmienie kryterium było następujące:

<p>Zgodność z wymogami programu i rozporządzenia 2021/1056 ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (art. 8 ust. 2 lit. i)</p>	<p>Czy zakres projektu jest zgodny z wymogami programu, tj. dotyczy rekultywacji, renaturalizacji, remediacji, dekontaminacji i zagospodarowania terenów, budynków pogórnich, pokopalnianych oraz przemysłowych poprzez przywracanie bioróżnorodności oraz nadanie im nowych funkcji gospodarczych i społecznych z poszanowaniem zasady „zanieczyszczający płaci”?</p> <p>Projekt nie może obejmować swoim zakresem wyłącznie działań wskazanych jako elementy projektu w SZOP, tj. działania w zakresie efektywności energetycznej i/lub wykorzystania OZE i/lub infrastruktura drogowa (w tym parkingi), a te wskazane działania uzupełniające (łącznie do 49% kosztów kwalifikowalnych) muszą być ściśle powiązane z projektem w którym występuje zmiana przeznaczenia terenów/obiektów/budynków.</p> <p>Nie wspiera się:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymiany starych kotłów i ogrzewaczy na nowe kotły i ogrzewacze na biomasę jeśli umożliwiają instalację rusztu awaryjnego oraz nie posiadają automatycznego podajnika paliwa (jak i instalacji takich urządzeń w nowych budynkach), stosowania urządzeń nie odpowiadających aktualnie obowiązującym normom (wynikającym z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią), stosowania urządzeń zasilanych paliwami kopalnymi: węglem, olejem, gazem (bez względu na normy jakie spełniają), w tym wymiany starszych urządzeń na nowe.
---	--

Przypomnę jeszcze, że pismo z KE jak i decyzja KM związana była z możliwością realizacji zakresu prac nie związanych bezpośrednio z kategorią interwencji 073 „Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów”. Wątpliwości dotyczyły czy można, a jeśli tak to w jakim zakresie, w ramach tej kategorii realizować prace niezwiązane bezpośrednio z rewaloryzacją i rekultywacją obszarów, a które de facto mogły być realizowane jako termomodernizacja budynków (w kodach 041 do 045) lub infrastruktura lokalnego transportu drogowego (kod 093). Zgodnie z sugestią przedstawioną w piśmie KE, Instytucja Zarządzająca FEDS zaproponowała aby wprowadzić limit do 49% na działania uzupełniające, które muszą być

ściśle powiązane z projektem, w którym występuje zmiana przeznaczenia terenów/obiektów/budynków. W trakcie dyskusji i przyjmowania wskazanego kryterium nikt nie zgłaszał wątpliwości aby limit ten był zbyt niski w przypadku wydatków na inwestycje w zakresie efektywności energetycznej.

Podsumowując zapis dotyczący objęcia limitem wydatków dot. efektywności energetycznej jest on zgodny z przyjętymi kryteriami wyboru projektów.

Limit wydatków kwalifikowalnych do 49% jest też znany wnioskodawcom z Dolnego Śląska gdyż jest stosowany od wielu lat w naborach dotyczących środków unijnych np., w ramach RPO WD 2014-2020 w działaniu 6.3, gdzie w przypadku rewitalizacji budynków, co było głównym celem projektu, do 49% wydatków kwalifikowalnych można było przeznaczyć na prace termomodernizacyjne, w tym OZE. Nikt do tej pory nie negował wysokości tego limitu.

W przypadku gdy wydatki w projekcie są związane głównie z efektywnością energetyczną to projekt powinien być realizowany w innych działaniach do tego ściśle dedykowanych – np.: w działaniu 2.1, 9.5 B.

W treści programu FEDS, SZOP FEDS oraz w kryteriach, nawet do działania 2.7 „Ochrona przyrody i klimatu”, nie definiowano pojęcia „bioróżnorodność”, podobnie jak i „różnorodność biologiczna”. Nie wprowadzaliśmy definicji ze względu na wielowątkowe znaczenie tych pojęć, co pozwala na bardziej elastyczne ich zastosowanie w ramach projektów.

W Priorytecie: 9. FEDS zapisano, że w ramach celu środowiskowego planowane są do realizacji kierunki działań:

- rekultywacja, renaturalizacja, remediacja, dekontaminacja i zagospod. terenów, bud. pogórnictwa, pokopalnianych oraz przemysłowych poprzez przywracanie bioróżnorodności oraz nadanie im nowych funkcji gospodarczych i społecznych z poszanowaniem zasady „zanieczyszczający płaci”.

W związku z powyższym, przy realizacji projektów w ww. zakresie działania w zakresie przywracania bioróżnorodności mogą dotyczyć na przykład: odtworzenia i wzbogacenia zasobów przyrody, rozwoju terenów zielonych (w tym zwiększenia liczby tych terenów w miastach), przeciwdziałania spadkowi liczebności owadów zapylających, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury (zielone przystanki, zielone dachy, ściany, łąki kwietne), wzmocnienia naturalnych ekosystemów oraz tworzenia nowych, powstrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz inne.

W związku z przedstawionymi przez Pana wątpliwościami do Regulaminu naboru wprowadzone zostaną powyższe przykłady jako katalog otwarty działań w zakresie przywracania bioróżnorodności.

W Pana piśmie poruszono także kwestie decyzji środowiskowych niezbędnych do złożenia wniosku o dofinansowanie w trybie konkursowym. Zasady obowiązujące w tym zakresie w ramach FEDS są znane wnioskodawcom od pierwszych konkursów. Przyjmując jednak argument, że zwiększenie limitu do 49% na działania uzupełniające, np. inwestycje w infrastrukturę drogową, przyjęte na posiedzeniu KM w dniu 10.11.2023r., może być utrudnieniem dla przygotowania dokumentacji, wprowadzimy zapis do Regulaminu pozwalający aby decyzje środowiskowe dla części uzupełniającej projektu - nie będących głównym celem

projektu, nie musiały być załącznikiem do wniosku o dofinansowanie, ale ich przedstawienie konieczne byłoby na etapie podpisania umowy o dofinansowanie.

Odnosnie terminu zakończenia składania wniosków, IOK nie przewiduje na obecnym etapie przedłużenia terminu składania wniosków. Przedstawione przez nas propozycje zmian w Regulaminie są ułatwieniem dla wnioskodawców i nie wpływają negatywnie na proces tworzenia dokumentacji projektu.

Zwracamy także uwagę na fakt, że KE nie wyraziła zgody na wydłużenie terminu kwalifikowalności środków z Next Generation EU (które powinny być refundowane przez Komisję do dnia 31 grudnia 2026 r.). Przedłużanie naborów współfinansowanych z FST zwiększa ryzyko nieterminowego rozdysponowania środków i tym samym naruszenie zasad kwalifikowalności, co może skutkować automatycznym anulowaniem zobowiązań, w konsekwencji pomniejszeniem alokacji dla naszego regionu.

Z poważaniem

Robert Hadaś

Z-ca Dyrektora DIP

Załączniki:

1. Pismo Angeli Martinez Sarasola z dnia 8.08.2023

Do wiadomości:

1. Członkowie Komitetu Monitorującego FEDS 2021-2027
2. IZ FEDS 2021-2027;

ZIW: nie dotyczy

